

INSTITUT ZA HRVATSKI JEZIK I JEZIKOSLOVLJE
Institute of Croatian Language and Linguistics

Odjel za hrvatski standardni jezik
Naziv projekta
Muško i žensko u hrvatskome jeziku

Voditelj projekta (titula, ime i prezime, zvanje, radno mjesto):	dr. sc. Lana Hudeček, znanstveni savjetnik u trajnome zvanju dr. sc. Milica Mihaljević, znanstveni savjetnik u trajnome zvanju
Suradnici na projektu (titula, ime i prezime, zvanje, radno mjesto):	dr. sc. Goranka Blagus Bartolec, znanstveni savjetnik dr. sc. Marijana Horvat, znanstveni savjetnik u trajnome zvanju dr. sc. Barbara Kovačević, znanstveni savjetnik dr. sc. Ivana Matas Ivanković, znanstveni savjetnik dr. sc. Irena Miloš, viši znanstveni suradnik dr. sc. Domagoj Vidović, viši znanstveni suradnik dr. sc. Josip Mihaljević, poslijedoktorand Daria Lazić, doktorand
Početak projekta:	1. prosinca 2021.
Završetak projekta:	30. studenoga 2023.

Dodatan izvor financiranja:	Za financiranje monografije tražit će se sredstva od Ministarstva
Sažetak projekta (do 300 riječi)	
<p>Problem izricanja muško/ženskih odnosa u hrvatskome jeziku može se pristupiti s različitih aspekata, od naglasnih, tvorbenih, normativnih do leksikografskih i terminografskih, sociolingvističkih, pragmatičkih i kontrastivnih. Važnost muško-ženskih odnosa u hrvatskome jeziku očita je i iz velikoga broja savjeta koji se odnose na taj problem i koji se gotovo svakodnevno traže na adresi jezičnih savjeta. Najčešće se pitanja odnose na određivanje muškoga ili ženskoga mocijskog parnjaka ili na uporabu ženskoga ili muškoga parnjaka u određenome kontekstu. Savjete traže pojedinci, ali i ustanove i udruge. Problem je širi od problema mocijske tvorbe jer se katkad muško-ženski odnosi ne mogu izraziti tvorbenim odnosom (<i>medicinska sestra – medicinski tehničar</i>). Zbog velikoga broja upita korisnika pojavila se potreba izrade jedinstvenoga portala (demo inačica portala dostupna je na adresi http://muskozensko.jezik.hr/). Rad na ovome projektu tijesno je povezan s radom na <i>Mrežniku i Jeni</i>, u kojemu je predviđeno posebno polje za muško-ženske parove, i s jezičnim savjetima, u kojima se već nalazi određen broj savjeta koji se odnose na muško-ženske parove. Također je povezan s planiranim projektom <i>Hrvatski jezik u Europskoj uniji</i> voditeljice Irene Miloš. U sklopu ovoga projekta s dijakronijskoga i sinkronijskoga stajališta istraživat će se odnos između roda i spola, nazivlje rodne/spolne (ne)diskriminacije, strategije rodne/spolne nediskriminacije, rodni/spolni stereotipi, govor o nebinarnim osobama, leksikografska obrada muško/ženskih parnjaka, muško/ženski odnosi u poslovicama i frazemima itd.</p> <p>Istraživanje se temelji na korpusnoj analizi hrvatskih korpusa (<i>hrWaC</i>, <i>Hrvatska jezična riznica</i>), koji su pretraživi u <i>Sketch Engineu</i> te na vlastitome prikupljenom korpusu primjera.</p>	

Sinopsis projekta

1. Teorijska podloga i opis recentnoga stanja u istraživačkome području

Provedeno proučavanje u prvome je redu praktično usmjereno i temelji se na upitima korisnika i potrebi društvene zajednice. Istraživanje je interdisciplinarno i temelji se na korpusnoj analizi, istraživanju hrvatske tvorbe riječi (mocijska tvorba), terminološkome istraživanju (nazivlje spolne/rodne nediskriminacije), na pragmalingvističkim istraživanjima (npr. strategije pristojnosti i čuvanja obraza) te na rodnim studijima (gender studies). Hrvatski su se jezikoslovci do pokretanja ovoga projekta najviše bavili tvorbenim aspektima, ali je objavljeno i nekoliko teorijskih radova (Pišković, Heffer). Uputnice na neke radove o ovoj problematici nalaze se na mrežnim stranicama projekta (<http://ihjj.hr/projekt/musko-i-zensko-u-hrvatskome-jeziku/72/>).

Međutim, promjenom društvenih okolnosti dolazi do pojave novih zanimanja (potreba izvođenja muških i ženskih mocijskih parnjaka), novih naziva uglavnom na engleskome jeziku (npr. *gender diversity*) za koje je potrebno pronaći hrvatski naziv, zakonskih tekstova u kojima se upotrebljavaju muški i ženski ili samo muški mocijski parnjaci, publicističkih tekstova o nebinarnim osobama itd. Sve su to pojave koje bi trebalo znanstveno istražiti kako bi se mogao ponuditi mjerodavni savjeti u svakoj konkretnoj situaciji. Dakle, recentno stanje zahtijeva sustavno praćenje i istraživanje navedenih pojava.

2. Znanstveni ciljevi projekta i napredak u odnosu na recentno stanje

Ciljevi su navedenoga projekta:

1. izraditi mrežne stranice koje imaju ove rubrike: tražilica muško/ženskih parova, odostražni rječnik muško/ženskih parova (važan za tvorbeno istraživanje), radovi povezani s projektom (demoinačica stranice dostupna je na adresi muskozensko.jezik.hr). Na stranicu bi se mogla dodati i rubrika jezičnih savjeta te pojmovnik jezične nediskriminacije.
2. predstaviti nazivlje spolne nediskriminacije na terminološkome skupu
3. napisati nekoliko znanstvenih radova u Scopus časopisima (specijalni broj časopisa Collegium Antropologicum, Lewis i Mihaljević gostujući urednici posvećen temama rod i spol, stereotipi, muško i žensko) i zbornicima radova

4. analizirati europsku bazu zanimanja, kompetencija, vještina i djelatnosti te rodne teorije i rodnu/spolnu ravnopravnost u EU kontekstu

5. dugoročni je plan (do kraja treće godine projekta) napisati monografiju o Muško-ženskim odnosima u hrvatskome jeziku

Predviđena poglavlja monografije:

Rod i spol u hrvatskome jeziku

Rod i spol i mocijsko nazivlje u europskome kontekstu

Stereotipi povezani s muško-ženskim odnosima

Mocijsko nazivlje

Nazivlje spolne nediskriminacije

Mocijski odnosi iz dijakronijske perspektive

Kako govoriti o nebinarnim osobama

Muško i žensko u administrativnim tekstovima

Muško i žensko u frazemima

Muško i žensko u poslovicama

Muško i žensko u imenima

Leksikografski i terminografski prikazi muško-ženskih odnosa

3. Metodologija

Istraživanje se temelji se na korpusnoj analizi hrvatskih korpusa koji su pretraživi u Sketch Engineu *Hrvatski mrežni korpus – hrWaC* i *Hrvatska mrežna riznica*. Ti će se korpusi dopunjavati drugim izvorima. Posebno se provodi dijakronijska analiza povijesnih izvora te sinkronijska analiza različitih dokumenata, npr. *Gender-neutral Language in the European Parliament*, *Gender Equality Law Center*, *Gender-sensitive Communication*, *Guidelines for Nonsexist Language in APA Journals*, *Portrayal Guidelines for Gender Balanced Representation*, *United Nations Human Rights*, *editage Insights*, *Pojmovnik rodne terminologije*, *Zakon o ravnopravnosti spolova* i *Ženska soba. Jezik ravnopravnosti, interni*

dokumenti Europske unije, *Gender Equality Glossary* (Glosar rodne ravnopravnosti EIGE-a / Europske agencije za rodnu ravnopravnost).

4. Relevatnost projekta u širem akademskom kontekstu

Relevantnost projekta u široj društvenoj zajednici očita je iz brojnih upita koji se postavljaju Institutu za hrvatski jezik i jezikoslovlje. Rad na ovome projektu doveo bi do iscrpnijega proučavanja ovoga iznimno važnoga i aktualnoga interdisciplinarnoga znanstvenog područja te bi doveo do objavljivanja nekoliko znanstvenih radova u Scopusu i monografije.

5. Radni plan

Mjesec	Ciljevi	Aktivnosti	Rezultati/prekretnice	Osoba odgovorna za izvedbu	Osobe uključene u realizaciju
prosina c 2021. – siječanj 2022.	objaviti rad Društveni stereotipi u hrvatskim rječnicima u dijakronijskoj i sinkronijskoj perspektivi (predano i recenzirano)	rad je predan u Rasprave (Scopus)	rad je objavljen u Raspravama (Scopus)	Daria Lazić	Daria Lazić
prosina c 2021. – siječanj 2022.	objaviti rad Muško i žensko u hrvatskome jeziku i leksikografiji – stereotipi i jezična diskriminacija	rad je predan u Rasprave (Scopus)	rad je objavljen u Raspravama (Scopus)	Milica Mihaljević	Milica Mihaljević
prosina c 2021. – siječanj 2022.	objaviti rad Rječnik i stereotipi – kakva je plavuša u Mrežniku?	Rad je predan u Rasprave (Scopus)	rad je objavljen u Raspravama (Scopus)	Lana Hudeček	Lana Hudeček
prosina c – ožujak 2022.	objaviti rad <i>Ways of Addressing the Audience in Croatian: Gender analysis</i>	rad je predan u <i>Collegium Antropologicum</i>	rad je objavljen u <i>Collegium Antropologicum</i> (Scopus)	Lana Hudeček, Milica Mihaljević	Lana Hudeček, Milica Mihaljević
prosina c 2021. – prosina c 2022.	objaviti rad <i>Deskriptivnost i etičnost u leksikografiji na primjeru obrade</i>	rad je predan u zbornik HDPL-a	rad je prihvaćen za objavljivanje u zborniku HDPL-a	Daria Lazić	Daria Lazić

	<i>društvenih stereotipa</i>				
prosina 2021. ožujak 2022.	objaviti rad o muškim i ženskim imenima	rad je predan u Collegium Antropologicum	rad je objavljen u <i>Collegium Antropologicum</i> (Scopus)	Domagoj Vidović	Domagoj Vidović
siječanj 2022.	napisati rad Projekti Odjela za hrvatski standardni jezik Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje i jezično normiranje	rad je napisan	rad je predan za zbornik radova fakulteta u Mariboru	Lana Hudeček Milica Mihaljević	Lana Hudeček, Milica Mihaljević
siječanj 2022.	napisati rad The Female and Male World in Croatian Proverbs	rad je napisan	rad je objavljen u <i>Collegium Antropologicum</i>	Goranka Blagus Bartolec, Ivana Matas Ivanković	Goranka Blagus Bartolec, Ivana Matas Ivanković
siječanj - svibanj 2022.	napisati rad Rodni stereotipi u malome: poslovice ko jezični odraz kulture i društva	rad je napisan	rad je poslan na recenziju	Irena Miloš	Irena Miloš
siječanj - svibanj 2022.	rad na posuvremenjivanju tražilice muško/ženskih parnjaka i odostražnoga rječnika	dodani su novi parovi te izbačene dvostruko unesene natuknice	na mrežu je postavljena nova inačica tražilice i odstražnoga rječnika mocijskih parnjaka	Josip Mihaljević, Daria Lazić, Lana Hudeček, Milica Mihaljević	Josip Mihaljević, Daria Lazić, Lana Hudeček, Milica Mihaljević
veljača - ožujak 2022	predstaviti rezultate projekta na <i>Danima otvorenih vrata</i>	izrađena prezentacija Muško i žensko u hrvatskome jeziku	rezultati projekta predstavljeni na Danima otvorenih vrata	Lana Hudeček, Milica Mihaljević	Lana Hudeček, Milica Mihaljević
lipanj – prosina c 2022.	prikupiti desetak jezičnih savjeta	prikupljeno je i obrađeno desetak jezičnih savjeta	savjeti su postavljeni na mrežne stranice projekta	svi suradnici	svi suradnici